

OKÉNKO

DO FARNOSTI

VDÁVÁ FARNOST SV. VÁCLAVA V LETOHRADĚ

Ročník XXIX

Březen 2020

číslo 3

Podběl

Místa, kde květiny usínají
tepny jsou znaveny jak křídla složená
a z oblaků a z hladin svou relikvií
květu prudkému mé srdce se podobá

tam rozhozen v dešť prstů diamant
na klaviatuře nejdražší můj sen
a ve výšce ústy jak mečem propuká –
tvůj život aspoň teď je nalezen

svou tvář si přikrýváš již nyní tak jak jed-
nou mlčící tvůj rov
březen a listopad, mé slunce a můj pád
do květin vložen sen, jenž spí tak
nakrátko
ve chvění domova, jenž roste na ranách

F. D. Merth

Úvodem

Mazaní podvodníci, od Kaifáše, přes Hitlera, Gottwalda až po ty dnešní, vyžívají slepou víru mnohých. Někteří „věřící“ prohlédnou až po hromadě mrtvých. Slováci se vzchopili po dvou zastřelených. Ale i slovenské malé demokratické strany zůstávají tradičně rozdrobené, chybí jim odvaha, velkorysost a osobnost, která by je přivedla do jedné partaje.

I české církvi chybí vize - nepřijali jsme myšlení koncilu. Biskupové se obávají, zda Františkův nástupce neotočí kormidlo nazpět. Jsme jako mašinfirové, jsou-li koleje podemleté, nebo na ně padne strom, čekáme „až to někdo spraví“. Nemáme odvahu přisednout na auto, traktor, kolo nebo jít pěšky. Neřídíme se Ježíšem, ale vlastním vkusem.

Po desetiletí nám strana a vláda zakazovali mluvit o hrdinech této země, včetně těch, kteří pomáhali našim parašutistům za války. Potřebujeme vzory, světce, hrdiny; povzbuzují nás. Z přelidněné Číny s mnoha jatečnými ptáky a prasaty a s chybějící základní hygienou se šíří další nemoc. Na zbrojení Čína vydává obrovské peníze, ale o lidi nepečuje. Pamatujeme si prohlášení M. Z., že se do Číny jezdí učit ovládat občany.

Švýcaři si v referendu odhasovali zrušení klecového chovu slepic už v r. 1967. Naši poslanci z ANO při hlasování o chovu slepic hlasovali proti zrušení klecí, protože premiér vlastní veliké drůbežárny. Jsme méně kulturní než Švýcaři? Velbloudice Jasmínka, na které se o Tříkrálovém průvodu vezl černý mudrc, čeká velbloudátko. /v

VĚDA A VÍRA NEJSOU V ROZPORU

Dostal jsem několik dotazů na můj článek v Okénku č.1, viz www.letohrad.farnost.cz „Teilhard stále v zákazu.“ Tento vědec, mystik, geolog a paleontolog (1881-1955), člen jezuitského řádu, je znám pro svůj koncept Vesmíru jako zacílené evoluce, směřující k bodu Omega (Apok.22,13), který rozmanitost světa aktivně spojuje a přitahuje. Jedná se o originální syntézu biblické představy Stvoření i konce světa s tím, co víme díky moderní vědě o evoluci. Skloubil vědecký pohled na Vesmír jako celek s křesťanskou spiritualitou: vesmír, příroda, lidstvo, Bůh - jedna obrovitá událost. Prochází i naším nitrem a za její pokračování a úspěch neseme každý „atomicky“ jistou míru odpovědnosti. Odpovídající vrstvy této komplexity jsou: kosmogeneze, biogeneze, zoogeneze, antropogeneze, noogeneze (nous=rozum) a - Kristogeneze. Tradiční představa Boha Stvořitele je v očích současného člověka primitivní a neodpovídá Boží velikosti. Mýtus na počátku Bible není historie, ale nadčasový symbol situace, ve které stále žijeme. Boží věci jsou

přístupné jen přes symboly. Prastará představa Boha nedosahuje ani naší lidskou představu o jeho skutečné velikosti. (Wikipedie) Termín Teilharda „posvátná hmota“ poděšil ideology SSSR tak, že tam již ve 2. polovině 20. stol. vyšlo jeho dílo kompletně, dostupné ovšem jen právě pro ně. Od vlastních ovšem Teilhard dodnes nedostal uznání, naopak, odsouzení: poslední úder římského Officia je z roku 1981...

Jan Rybář

K čemu je svoboda člověku, který nemá práci, který žije ve strachu a bídě? Shrnul to americký prezident Roosevelt - stát je nástroj, kterým společnost zajišťuje všem svým členům rovnoprávně svobodu od bídy a útlačky, od strachu z nemoci a stáří. Byl to veliký výdobytek demokracie. Jenže počínaje Reaganem a Thatcherovou došlo ke vzpouře movitých a mocných proti pečujícím státu ve jménu osobní volnosti. Za rétorikou volnosti ovšem stálo přesvědčení, že majetek a moc opravňují privilegované postavení - nejen dobrý život, ale pohádkové bohatství a odpovídající moc, neomezované žádnými pravidly.

Erazim Kohák

*Soucit, který není dokázán činem,
je tou nejhorší přetvářkou.
Varlam Šalamov*

PRAVOSLAVNÁ CÍRKEV SVATOŘEČILA TŘI DUCHOVNÍ, KTEŘÍ PO POPRAVĚ HEYDRICHA POMÁHALI PARAŠUTISTŮM

Poskytli úkryt parašutistům, a proto je pravoslavná církev nyní svatořečila. Vladimír Petřek, Václav Číkl a Jan Sonnevend spolupracovali s parašutisty, kteří v roce 1942 provedli útok na Reinharda Heydricha. Právě oni ukryli výsadkáře v kryptě kostela, kde je o několik týdnů později dopadlo gestapo. A právě v tomto chrámu byli v sobotu Petřek, Číkl a Sonnevend za svoje hrdinství v odboji svatořečeni.

„Jsou ztělesněním všeho, co člověk má mít k dokonalosti. Byli to vlastenci a to, co říkali, nebyla jen slova bez obsahu, ale dokázali to svými činy,“ vysvětluje důvody svatořečení tří odbojářů současný duchovní chrámu svatých Cyrila a Metoděje Václav Ježek.

Petřek jako tamní kaplan, Číkl jako farář a Sonnevend jako předseda starších české pravoslavné církve byli důležitými spolupracovníky Jana Kubiše, Josefa Gabčíka a dalších pěti odbojářů právě proto, že jim poskytli poslední úkryt před jejich vyzrazením a aktivně se podíleli na jejich zásobování potravinami i oblečením.

Nacisté použili kaplana jako živý štít

„Tito tři pánové se zapojili do odboje hned po okupaci. Vystavovali křestní listy židovským občanům, aby mohli prokázat svůj

árijský původ. Dále víme, že už před rokem 1942 se v kryptě ukrývali lidé, kteří potřebovali pomoc. To zajišťoval Petřek a Sonnevend. Parašutisté sem začali přicházet už 28. května 1942, den po atentátu na Heydricha,“ vysvětluje badatel Vlastislav Janík.

Muži se o výsadkáře starali, do krypty jim nosili jídlo i zprávy o dění v protektorátě. Kaplan Petřek je měl také duchovně povzbudit poté, co se dozvěděli o vypálení Lidic a zvažovali další postup. Podle některých badatelů existoval plán, podle kterého se měli parašutisté z kostela následně přesunout jinam, uprchnout v prázdných rakvích pohřebního ústavu. K tomu už ale nedošlo.

Výsadkáře i příslušníky domácího odboje udal gestapu člen paravýsadku Out Distance Karel Čurda. Začalo zatýkání, které vyvrcholilo dobytím krypty 18. června 1942, sebevraždou parašutistů a uvězněním Petřka, Číkla i Sonnevenda.

„Petřka dokonce při dobývání krypty nacisté nutili, aby výsadkáře přemlouval, aby se vzdali,“ dodává Janík. Gestapo mělo kaplana údajně při boji používat dokonce jako živý štít.

Na dědečkovu zatčení si pamatuje i vnuk Jana Sonnevenda, kterému bylo v době heydrichiády 10 let. „Dědečka jsem naposledy vi-

děl těsně předtím, než byl zatčený. Pamatuji si, že to bylo ve středu, protože ten den jsme chodili vždy k prarodičům na návštěvu. To, že se angažovali v odboji, jsem se ale dozvěděl až po válce, protože tatínek neměl zájem, abychom to věděly, protože jsme byly ještě malé děti,“ vzpomíná Jaroslav Ort.

Památku nových světců si věřící budou připomínat 5. září

Všechny tři muže věznili nacisté v pankrácké věznici. K brutálním výsledkům je vozili do sídla gestapa v Petschkově paláci. Informace se z nich snažili dostat tři měsíce. Marně, nikoho neprozradili. V té době už ale natolik pokročilo zatýkání, že většina spolupracovníků parašutistů už byla zadržena.

Většinu z nich čekal podobný osud – krátké věznění v Terezíně a následně převoz do koncentračního tábora Mauthausen a smrt. Petřek, Číkl a Sonnevend ale stanuli společně s biskupem Gorazdem (svatořečen byl už v roce 1987, pozn. aut.) před mimořádným soudem v Praze. Ten je 3. září 1942 odsoudil k trestu smrti.

Číkla a Sonnevenda zastřelili na Kobyliské střelnici hned následující den, Petřka o dva dny později. A právě 5. září je nyní v pravoslavném kalendáři dnem, kdy si věřící budou tyto tři nové světce připomínat.

PŘIJMOUT UPRCHLÍKY Z ŘECKA

K přemístění uprchlíků ze záchytných táborů na řeckém ostrově Lesbos prostřednictvím humanitárních koridorů do jednotlivých zemí Evropy vyzývají kardinálové ve společném dopise: Jean-Claude Hollerich, předseda Komise biskupských konferencí Evropské unie (COMECE), Michael Czerny (který má české kořeny, pozn. redakce), podtajemník Sekce pro migranty a uprchlíky dikasterie pro integrální lidský rozvoj a Konrad Krajewski, papežský almužník (představený Úřadu apoštolské charity).

V dopisu několikrát citují výzvy papeže Františka k pohostinnosti a milosrdenství vůči uprchlíkům. Dopis zaslali všem biskupským konferencím Evropské unie.

„Otevřela se cesta, která by mohla dodat naději přibližně 20 tisícům dospělých a přes 1100 nezletilých bez doprovodu, kteří zůstali zablokováni bez časového omezení v dočasných táborech a v nejistých strukturách, byť již uvnitř Evropy, ale mimo evropskou

JAK ČÍST PŘÍRODU

Je nezbytné, abychom materiálnímu světu vrátili jeho moc, důležitost, jeho duši i jeho posvátnost. Celá tato planeta je vpravdě čarovnou krajinou. Sv. František by vědomě

společnost. Tato cesta, ke které povzbudil Svatý otec, se pro celou církev stává kromě křesťanské povinnosti také upřímným pozváním vzbudit nové a evangelijní energie pohostinnosti v každé z členských zemí Evropské unie, v nichž by příslušné biskupské konference měly ve spolupráci s jednotlivými vládami dohodnout projekt humanitárního koridoru z Lesbosu a jiných řeckých přijímacích táborů. “

„Dosavadní zkušenosti v některých zemích ukazují, že možnosti dobrého přijetí jsou větší, než bychom si mysleli: evropské rodiny přijaly mnoho nezletilých, zatímco dospělých a rodin se ujal řeholní komunity, farnosti a ochotné místní rodiny. “

nešlápl ani na žízalu, ale raději by ji zvedl a položil vedle cesty.

Sv. František z Assisi byl první křesťan, který oslovoval ostatní tvory „bratře“ a „sestro“. Zvířata, slunce, měsíc, rostliny i samotný vzduch vnímal jako tvory s duší, se kterými navazoval vztah, ne jako pouhé předměty k používání. V současném světě, který akutně trpí tím, co spisovatel Richard Louv nazývá „poruchou vyvolanou nedostatkem přírody“, je význam Františkova přístupu nedocenitelný. Zapomněli jsme, jak číst a uctívat první zjevení, kterého se nám od Boha dostalo.

Zbožné vidění přírody bude počátkem skutečného osvětlení, spočívajícího v konkrétní lásce k tomuto stromu, radosti z tohoto zvířete, vnímavosti vůči tomuto vánku a schopnosti vidět Boha v této bolesti. A záhy se bude člověk ptát, jaké všeobecné společenství se to neustále rozvíjí mezi ním a vším ostatním. Jde o to nejvelkorysejší nejlepší všeobecné společenství světců.

Richard Rohr

O KŘESŤANSTVÍ A MARIÁNSKÉM SLOUPU

Hodit do něčeho vidle znamená s jistým nedostatkem citu zmařit rodící se dialog či dohodu. Když si představíme hlouček diskutujících, může to být dost syrový přírůstek.

Nechtěl bych házet vidle do ekumenického hnutí, ale při diskusi kolem mariánského sloupu na Staroměstském náměstí postrádám jeden argument, podle mne z křesťanského hlediska zásadní.

V Bibli, základním to kameni a normě křesťanství, Ježíš mluví s/o Marií na čtyřech místech.

Nejdříve v chrámu, kdy se coby dvanáctiletý díví, proč jej hledá, vždyť má vědět, že je tam, kde se jedná o Boží věci (v chrámu) - Maria zjevně nevěděla, ale jistě se poučila.

Na druhém místě (když jej v Káni informuje o nedostatku vína) ji oslovuje „ženo“, nikoliv matko, jako by přesto, že její prosbě vyhověl, vyjadřoval distanc a ukazoval ji hranice (které již měla chápat?).

Na třetím místě jej matka a sourozenci přicházejí hledat mezi jeho posluchače. Nebyli tedy mezi jeho učedníky, nepatří mezi jeho následovníky. Když mu oznamují, že jej hledá matka a bratři, odpovídá „kdo je má matka a kdo jsou mí bratři? Ti, co činí vůli boží, jsou mou matkou a mámi bratry.“ Žádné výsostné postavení, v centru má být Bůh, ne člověk. A pro Židy to bylo dost silné vyjádření, protože Desatero se svým „cti otce a matku“ je přeci Desatero.

A nakonec pod křížem, kdy říká „hle matko, tvůj syn“ a „hle, tvá matka - a onen učedník ji v tu hodinu přijal k sobě“. To znamená, že ji přijal jako „matku boží“, jako „matku církve“ či dokonce „královnu nebes“ apod, to by spíše mohlo znamenat, že ji přijal

jako ochránce (viz postavení vdov a sirotků v Izraeli). Zřejmě je vdovou? Přece by neopustila Josefa a nepřestěhovala by se k učedníku Janovi, kdyby byl Josef naživu. Ježíš je prvorozený a zřejmě měl v učedníka Jana větší důvěru než ve své bratry, kteří nebyli jeho učedníky? Nic víc.

Při pohledu na islám je úsměvné, že legenda o nočním letu Mohameda do Jeruzaléma a o jeho nanebevstoupení vznikla asi 300 let po vzniku islámu. Je nám nepochopitelné, jak mohou věřit něčemu tak neoriginálnímu a zjevně s odstupem několika století vymyšlenému. A je toho více. A jsou tu dvě větve islámu, sunité a šiité. Ti, co se soustředí na Korán, originální svaté písmo, a ti, co věří tradici. A často nesmiřitelné boje mezi nimi.

Při pohledu na křesťanství není zde podobnost? Marii Ježíš nepřisuzuje žádné významnější postavení, krom toho, že je jeho lidskou matkou. Ale s odstupem několika staletí vznikají legendy a vytváří se kult, který nemá žádnou oporu v Bibli. A je tu římská církev stavějící na tradici a protestanté soustředící se na svaté písmo, Bibli. A nesmiřitelné boje mezi nimi, našťastí po šestistech letech nyní již méně krvavé.

Starý zákon pokrývá zhruba tisíc let existence Izraelského společenství a státu - to je dostatečně dlouhá doba, aby zde byla popsána víra a selhání, časy odpadání od Hospodina

a a přiklání se k pohanství a vztyčování modloslužebných sloupů a oltářů - ale také časy pokání a návratů k Hospodinu.

V Novém zákoně je popsáno nějakých 30 let v evangeliích, možná se Skutky a Epištolami třeba nějakých 70 či 80 let. Bloudění a příklony k pohanství a modloslužbě (byť

Antisemitský reliéf na kostele ve Wittenbergu

kryté svatými řečmi, kultury a tradicemi) tedy budou teprve následovat v nadcházející historii rodící se církve během následujících dvou tisíciletích...

Ano, můžeme na Staroměstském náměstí postavit sloup smíření. Jsem všemi deseti pro. Ale sloup smíření nebude sloup s Marií a podobně, který by sváděl k uctívání něčeho/někoho jiného než Boha samotného. A rozhodně to nemá smysl dříve, než ke smíření mezi církvemi dojde - a to nejen na úrovni nejvyšších představitelů církví, ale na úrovni bratří a sester, kteří budou sdílet i tělo a krev Páně.

jm

LEKCE Z ÚSTAVNÍHO SOUDU

Dlouho očekávané rozhodnutí ve věci střetu zájmů českých politiků (přesněji vládních činitelů) spatřilo minulý týden konečně světlo světa. Ústavní soud rozhodl, že stát má právo určit, za jakých okolností smějí politici vést zemi. Ponechal proto v platnosti zákon, který omezuje vybraným zástupcům státu jejich podnikatelské a mediální aktivity. Jedině tak je možné zabránit jednotlivcům či vlivovým skupinám, aby si „koupili“ stát.

O důsledcích nálezu si přečtete uvnitř čísla (Respektu 9/2020, pozn. redakce Okénka), ale tady připomeňme několik citátů, které jsou výbornou lekcí, jak vnímat správu věcí veřejných. Rozhodnutí soudců také připomíná, proč je pro demokratickou společnost stěžejní, aby měla nezávislé instituce. Ústavní soud totiž nikdo nemůže podezřívát z toho, že jedná účelově.

V demokratickém právním státě jsou podle ústavního pořádku volby řádně vedenou soutěží o důvěru a mandát od voličů, nikoli

o ovládnutí státu za účelem využití, či dokonce zneužití jeho kapacit a zdrojů jejich vítězem, a to za použití každého vhodného prostředku; stát není podnik a služba státu je honorována, avšak výkon veřejné funkce není podnikáním, natož správou vlastního majetku.

Z hlediska veřejného zájmu a ochrany demokratických hodnot je proto akceptovatelná snaha zákonodárce, který v reakci na koncentraci významné ekonomické a mediální moci činí v mezích ústavního pořádku opatření bránící možné postupné deformaci demokratického režimu do podoby nějaké z jeho fiktivních či neliberálních variant odporujících požadavkům čl. 1 odst. 1 a čl. 5 Ústavy a čl. 2 odst. 1 Listiny.

Má-li ten, kdo se na veřejné moci podílí, možnost volby, zda se jim podřídí, či ne, nemůže se dovolávat bez dalšího zásahu do základních práv a svobod, když se nachází v odlišné pozici než ti jejich nositelé, kteří součástí veřejné moci nejsou.

Je třeba uvést, že z definice podnikání nelze žádné právo na dotaci dovodit.

Z uvedených funkcí státu plyne nejen možnost, nýbrž povinnost zajistit pravidla podnikání v takové podobě, aby byla chráněna jak svobodná konkurence, tak i práva jejich účastníků navzájem, a další ústavním pořádkem chráněné zájmy a hodnoty, jakými jsou práva a svobody jiných, život, zdraví, rodina apod.

Proto je stát oprávněn a současně ve veřejném zájmu povinen pečlivě zvažovat nejen to, za jakých rovných podmínek umožní ucházet se o volenou či jinou veřejnou funkci, nýbrž též určovat podmínky a povinnosti, za kterých lze takovou veřejnou funkci vykonávat.

Erik Tabery,
Respekt 9/2020

ROZHOVOR S JOSEFEM KORDÍKEM

Josef Kordík (71) pochází z Nové Vsi nad Popelkou na Semilsku. Za totality pracoval v litoměřické diecézi, po podepsání Charty 77 mu byl odebrán státní souhlas. Třicet let působí na faře v Železnici u Jičína. Je i vězeňským kaplanem v nedalekých Valdčích.

Jste věrný jednomu místu už třicet let. Jak se podle vás společnost změnila, pokud tedy vůbec?

Přišla blbá nálada. Ta očekávání byla veliká.

A tady na vesnici vnímáte posun?

Já do těch hospod moc nechodím. Nevím, jak to tam je. Vždycky jsem se staral o svoje, a když mi někdo říkal, že to bere blbý směr a politici by s tím měli něco dělat...

Pořád vás berou jako toho disidenta, co to má zařídit.

Ano. Pořád chtějí, aby to někdo zařídil za ně. Na to jsem odpovídal, že já už to mám odpracované. Teď musí nastoupit nová generace.

To mi připomíná bývalého poslance ODS Vlastimila Tlustého, kterého jsem se jednou ptala, proč vstoupil do KSČ. Odpověděl mi, že svoje členství v KSČ si už odpracoval v ODS.

Ti si to teď budou muset zas nějak odpracovat zpátky, protože vedení ODS značně uhnulo.

Mimochodem, je vám teď nějaká parlamentní strana sympatická?

Volím jsem. Můžu si vybírat. A pokud něco neprovedou lidovci, budu volit je. Kdyby jejich vedení provedlo nějakou volovinu, vybral bych si někoho jiného.

Když už jste zmínil lidovce, vadí vám, že je to takový pánský klub? A nejen KDU-ČSL.

Je to škoda. Kdo ženy vytlačuje z prostoru, šidí tím jen sám sebe. Ať už je to církev, nebo politické strany. Z vedení církve se mě nikdy nezeptali, co si myslím. Cokoli jsem řekl předním mužům církve za posledních čtyřicet let, vyslechli mě s konstatováním, že oni si to nemyslí. Kolega Jan Rybář řekl: Kde není ženská, tam straší.

Vy ale nejste členem KDU-ČSL.

Ne, nejsem. Ale za totality jsem byl chvíli lidovec.

To tedy není moc rebelie, být členem strany, která byla součástí Národní fronty. Byla. Ale vstoupil jsem tam v roce 1968.

S jakým cílem?

Cítil jsem, že se něco začíná hýbat. Pak jsem ale pochopil, že se to hýbe jen k mrtvolnému klidu. V roce 1984 papež vydal rozhodnutí, že kněží se nesmí politicky angažovat, tak jsem toho využil, že nesmím být v žádné straně, a přestal jsem platit příspěvky. Teda on za mě příspěvky platil otec. Tak jsem mu řekl: Už neplat'.

Všude slyším, jak velký rebel jste byl. A vy na mě s Národní frontou.

Nemusím být pořád rebel. Nemusím. Když to jde bez rebelie, volím variantu bez rebelie.

Zvláštní. Do politické strany jste tehdy vstoupil, ale do Pacem in terris, kolabo-

rantského sdružení katolických duchovních, jste vstoupit odmítl.

Tam to bylo naprosto jasné.

Protože to bylo prostředí plné agentů StB?

No jistě. Co bych tam dělal? Já jsem říkal: Klidně vstoupím do Pacem in terris, ale hned zase vystoupím, aby se vidělo, že se dá vystoupit.

Možná škoda, že jste to neudělal.

Vystupovali superhrdinové. A navíc se to

zneužívalo ke krytí agentů. To mělo to velké renomé: „Ty jsi hrdina. Ty jsi vystoupil z Pacem in terris.“ A pak jsem ho našel na seznamu agentů.

Našel jste v Cibulkových seznamech nebo ve svém spisu někoho, kdo na vás donášel?

Musel jsem potom konstatovat, že kam jsem stoupl, tam jsem šlápnul na agenta. Byla to ale realita, tak co bych se rozčiloval. Ale jednoho jsem rozeznal už za totality. Ještě žije. A můj spis byl skartován 8. 12. 1989. Jistě ne z lásky ke mně.

Řekl jste mu něco?

Ne. A dotáhl to po převratu na docenta morální teologie. To tak prostě je. Myslím si, že estébáci byli v působení na lidi géniové. Uměli odhalit slabinu. K té slabině patří také zapírat, zapírat, zapírat. A až na nepatrné výjimky se nikdo z nich nepřiznává. Že nic nepodepsal. Není to tak. Podepsali a spolupracovali. Někdy byli krutě donuceni, to je pravda.

Já jsem měl jednoho takového přítele, znal jsem ho od roku 1967. Skončili jsme spolu v semináři v Litoměřicích. Viděl jsem seznamy a řekl jsem mu, že bych rád slyšel jeho příběh. Jak se to stalo, že je na seznamu? A on mi začal tlouct čelem o čelo a říkal mi: „Já jsem si myslel, že mi nebudeš věřit. Ale tebe nedrželi nad propastí.“

Tohle mimochodem říkají všichni. Co jsem mu na to měl říct? V duchu jsem si říkal: A proč jsi to neřekl?

Zkoušeli to estébáci na vás?

Jen tak z povinnosti. Bylo to úsměvné. Jednou jsem šel dobrovolně na výslech.

Dobry den, pojd'te mě vyslechnout, já vám nic neřeknu?

Ne, něco jsem po nich chtěl. V roce 1980 jsem chtěl odjet do Mnichova, protože tam byl papež. Bez jejich souhlasu by to nešlo, takže jsem obcházel všechny instituce, které se k tomu měly vyjadřovat. Včetně StB. Na vrátnici jsem řekl, kdo jsem a že bych chtěl

s někým od StB mluvit. Nechali mě tam přes hodinu čekat.

V Bartolomějské?

Ne, v Semilech. To byla jen okresní StB. Samozřejmě by to museli předat výš ke schválení. Ale začít musíte odspoda. Čekal jsem, než si pro mě přišli. Chodili se na mě koukat, co se děje. To teda ještě neviděli, aby tam někdo přišel dobrovolně. Samozřejmě si na mě hodinu připravovali techniku, museli volat nadřizeným, co mají ode mě čekat a na co se mají ptát.

To je jak z filmu.

Já vím. Zeptali se mě, co chci. Vysvětlil jsem jim, že chci do Mnichova, až tam bude papež, abych se na něj podíval. A ptali se mě, jestli bych s ním chtěl mluvit a co bych mu říkal. Tak jsem odpověděl, že jak to tady vidím. A oni na mě: „A jak to tady vidíte?“ Řekl jsem, že kriticky.

Tak to vám štempl asi nedali.

Chvilí se spolu domlouvali a pak mi řekli: „No, pane Kordík, kdybyste byl trochu sdílnější, tak bychom vás tam nejen pustili, ale přímo poslali.“

To by měli dobrý úlovek.

Oni to taky brali zlehka.

Jak se k vám estébáci chovali?

Nikdy jsem nedostal ani facku. Ale jednou na mě políčili. Kdybych neutekl, nevím, jak by to dopadlo. Podzemní církev po mně chtěla, abych udělal pro studenty na Strahově nějaké povídání. Byl květen, krásné počasí, tak jsem si říkal, že půjdeme ven.

Strahovská klášterní zahrada byla tenkrát strašně zpustlá a neudržovaná. Sedli jsme si pod nějakou třešeň a už tam chodili takové divné lidi. Říkal jsem, že odtamtud radši jeden po druhém vypadneme. Sám jsem šel dolů na Újezd.

Ty pěšinky už tam byly vychozenější a já vidím, jak jeden jde za mnou, jeden jde jednu pěšinku paralelně pode mnou a jeden jde proti mně. Když jeden byl těsně proti mně, najednou jsem vystartoval, dal jsem se do sprintu, a než se vzpamatoval, proběhl jsem Hladovou zdí.

A pak mi jeden estébáček řekl: „Pane Kordík, vy jste do toho v poslední době třikrát málem spadnul.“ Odpověděl jsem mu, že ať přemýšlím, jak přemýšlím, vzpomínám si na dvakrát. Občas na mě prostě měli políčeno. Ochranou Boží jsem se jim vysmekl.

Věříte v takových chvílích v ochranu Boží? Naprosto. Taky mi to řekla vizionářka. Já jsem se s ní radil i o tom, jestli mám podepsat Chartu, a ona mi řekla: „Nebojte se, máte Boží ochranu. Vidím vás pod pláštěm Panny Marie.“ To se to potom podepisuje!

Stalo se vám někdy, že jste si na tuto vizionářku někdy vzpomněl a hořce si řekl: Kde máš tu ochranu?

Ne. U mě to vždycky fungovalo. Opravdu.

Jak jste se jako duchovní díval na estébáka? Měl jste pro něj nějaké pochopení?

Já jsem se to s nimi vždycky snažil převádět na žert. Pamatuju si, jak mě jednou zavolali do Přemyslovské na Praze 3 a já tam převá-

děl na žert, co se dalo. A jeden z nich mi říkal: „Pane Kordík, kde berete ten smysl pro humor?“ A potom zase: „Pane Kordík, proč bychom se měli takhle tahat po služebnách? Vždyť bychom se mohli scházet v kavárně nebo ve vinárně.“

A já jim řekl: „To víte, že se budeme scházet ve vinárně, ale až budeme přátelé.“ A po převratu jsem nikoho z nich neviděl, natož bychom se mohli sprátelit. Kam se poděli ti čerchmanti? ptá se Cimrman.

Nikdy jste na výslech nešel se strachem?
Ne. Kdyby na mě nasadili těžké profíky, tak to nevím. Ale oni na mě nasadili okresní amatéry. Jednou mi estébáci oznámili, že přijedou za mnou na faru. Dal jsem na hlavní dveře cedulku, že jsem na dvoře. Přitom jsem byl na půdě a koukal jsem, jak přijíždějí. Když vystupovali z auta, vyfotil jsem si je. Jak jsem to cvaknul, rychle jsem seběhl na dvůr a pokračoval jsem v míchání malty. Ale ty fotky mi nakonec stejně zabavili. Tušil jsem, že bude domovní prohlídka, tak jsem je dal do kufru a ten ukryl do kostela za trám. Jenže pak jsem na půdu pustil myslivce, protože tam chtěli vystřílet holuby. A oni mi ten kufr přinesli. Bylo mi jasné, že teď už kufr musí z baráku, a někomu jsem ho dal. Nevím komu a nikdo mi ho zpátky nevrátil. A to byl kufr plný samizdatů a fotek.

Tak to vám ale nesebrali estébáci.

To zcela jistě byli estébáci. Měl jsem kolem sebe spoustu agentů, kteří se mi vtírali i na mši do Libčevse. Byli všude. Ty listiny, které mi zabavili, se prý ztratily. Bylo to v každém případě úsměvné.

Při jednom výslechu v Lounech mi řekli, že pojedeme na domovní prohlídku. Tak jsme jeli a oni se mě v autě ptali: „Máte doma psací stroj?“ Měl jsem. Jenže jsem v něm měl zároveň rozepsaný samizdatový časopis Informace o církvi, v jedenácti kopiích. Přišel jsem do místnosti, papíry jsem ze stroje vytáhl a jen jsem je položil stranou. A oni si toho vůbec nevšimli.

Vypadá to, že vizionářka měla vážně pravdu.

O tom vůbec nepochybuju. Mimochodem, když jsme jeli z Loun, měl jsem u sebe tři vydání Mistra a Markétky od Bulgakova. A estébák se mě zeptal, copak to mám. Řekl jsem mu, že soudruzi byli nedostatečně bdělí a ostražití, že tohle dovolili vytisknout. Ten okresní estébáček si to půjčil a asi za měsíc mi to vrátil se slovy: „To jste měl pravdu. To byli soudruzi opravdu nedostatečně bdělí a ostražití.“

Pro vás je hlavní svoboda. Myslíte, že si jí dnes lidé váží a uvědomují si ji? Nebyla pro ně pojmem hlavně v době, kdy vypadala nedostatečně?

Někteří si ji určitě uvědomují. Ale víte, ono se to tak zaplácně. Chléb a hry. To vždycky platilo. Aby lidi nezlobili, musíme je trochu pobavit.

Čau lidi.

No jéje. Babiš je v tom úplně geniální. Jaké hry dává Andrej Babiš lidem?

Dělá ze sebe kašpara. Já mám v počítači složku nazvanou Kašparci.

Kdo v ní je?

Babiš mnohokrát. Zeman ani nemluvě. Pak vám to ukážu. Některé politické karikatury jsem sám vymyslel. A Klaus, toho tam mám samozřejmě taky.

Chytlí se s Halíkem. Klaus to dělá přes svého spolupracovníka (Petra Hájka, pozn. red.), který si hraje na věřícího a Halíka napadá, že není vysvěcený. Takové totální nesmysly. A jak zesměšňují a napadají pravdu a lásku. A zesměšňují to ti primitivové, kteří čekali ráj na zemi.

Lidé si mysleli, že po převratu půjde všechno automaticky. A když se to nestalo, kdo za to může? Havel, pravda a láska! Proto jsem třeba pod fotografií, jak lidé stojí frontu kvůli kuponové privatizaci, napsal „výdejna lži a nenávisť“. A vedle toho jsem udělal „výdejnu pravdy a lásky“, kde bylo pusto a prázdno.

Proč to tak je?

To je normální. Jinak to nikdy ani nebude.

Vy jste v roce 1989 neměl žádné velké ideály?

Hned se začalo krást. Jeden hokynář tady mi říkal: „Já bych těm zlodějům zlodějským usekal ruce.“ Na to jsem mu řekl: „To bychom na práci zůstali jenom my dva.“

Tak ani nejste zklamaný.

Proč bych byl? Kdo je schopný vyhrabat se na cestu, tomu se povede. Možná jste zaznamenala, jak jsem byl povolán do služby. Na koupališti v plavkách.

Ano, byl pátek a v pondělí už jste si zařizoval přestup z textilní na teologickou fakultu.

Přesně tak. V pátek mi hlas řekl, že budu farář, a v pondělí jsem si to začal zařizovat. Nic víc mi ten hlas neřekl. Jen: Budeš farářem.

Myslela jsem, že to byl humor.

To není humor. Ležel jsem u toho bazénu, dočetl jsem knížku Plná slávy, zavřel jsem ji a najednou jsem slyšel silný vnitřní hlas. Že by na mě promluvil někdo z křoví, jak si lidé představují, je samozřejmě nesmysl. Vůbec o tom nepochybuju.

A do toho jsem dráždil jak církev, tak státní orgány. A přesto jsem pořád farářem. I když titulárně jsem byl farářem až někdy od roku 1991.

Ale zkoušel jste to. Sebrali vám souhlas a vy jste prohlásil, že „ten papír měl vážné právní nedostatky“ a ignoroval jste jej. S čím za vámi dnes lidé chodí?

Je to velice pestré. Teď mě velmi zajímá, že zpovídám lidi na manželských setkáních.

Chodí vám sem manželské páry?

Sem ne. Já jezdím za nimi. Je to celosvětová akce a tady v republice se to děje v několika místech. Ročně se toho u nás zúčastní tak pět set manželských párů.

Jak to probíhá?

Know-how vymyslel nějaký americký profesor a manželé Vyleťalovi a myslím, že ještě jedni. Z Finska to sem přivezli na konci totality. Je to celkem deset přednášek. Přednášejí zásadně manželé, nikoli odborníci.

My tam jezdíme jen jako najatí dělníci. Psycholog, psychiatr, kněz. A do průběhu akce nesmíme kecat. Musíme tam být k dispozici. Třeba já na zpověď. Na tu je určená půlhodina. To si nikdo neumí představit, že by někde u zpovědi mluvil půl hodiny.

To k vám přijde jeden z toho manželského páru?

Ano. A když se domluvíme, přijdou oba najednou.

Před sebou navzájem se vám vyzpovídají?

Ano. Je to úžasné. Od chvíle, kdy jsem pochopil ten systém, to všude doporučuju. Samozřejmě to má nedostatky. Kde jsou lidi, tam jsou nedostatky. Občas se projeví příliš velká ambicióznost některého z organizátorů. Trochu tím omezují svou bodu. Ale je to jen nepatrné.

Stejně si to neumím představit - dva manželé u jedné zpovědi. Tam musí docházet k obrovské katarzi.

To tedy ano. A nejedí tam jen ti, kteří to mají rozhadrované. Jezdí se tam především proto, aby se to mezi manžely zlepšilo.

V rámci římskokatolické církve jste asi celkově hodně progresivní a otevřený člověk. Jak nahlížíte na celibát? Není lepší a svobodnější model řeckokatolické církve?

Když už, tak by měl být celibát dobrovolný.

Trochu s tím souvisí i téma sexuálního zneužívání v církvi. Jak hodnotíte způsoby, jakým se k tomu staví pražské arcibiskupství?

Krutě. Nemůžu to říct jinak, než že se k tomu staví krutě. Věděli to a kryli to. Já jsem jednomu biskupovi říkal: „Hele, s tímhle tématem jsou problémy.“ A on mi na to odpověděl: „Nebudu s tím nic dělat.“

Kterého biskupa máte na mysli?

To nemůžu říct. To ho nechci shodit. A už je to třicet let.

Jak hodnotíte kardinála Dominika Duku?

On je ten biskup „Já si to nemyslím“. Říkal jsem mu: „V tom a tom městě děkan mučí kaplana.“ Šli jsme s Dukou proti sobě a já mu to přímo řekl do očí. On udělal odbočku,

pokračování na str. 11

AKTUALITY

Česká křesťanská akademie srdečně zve:

- na pantomimické představení:
Tehdy odpoledne přišlo 8. března v 17 h. do Orlovny.

- na besedu s Mgr. Simonou Hybšovou:
Práce psychologa v Domácím hospici
3. dubna v 19 h. v evangelickém kostele.

Náplavky - Klub pro nové sousedy i starousedlíky. Výroba organzových ozdob pro holky a dřevěné tvoření pro kluky.

Vede Hana Janišová. Vstupné 50 Kč.
12.3. 13-17:30 h. v Centru pod střechou

(Skoro) bezodpadová domácnost - přednáška Mgr. Ivany Veselé s inspirativní výstavkou jednorázových a vícerázových odpadků.
18.3. v 18 hod. v Centru pod střechou.
Vstupné 50 Kč.

Sportem proti stresu - Prof. MUDr. Jan Pirk, DrSc. významný český kardiolog, přednosta Kardiocentra IKEMu.
23.3. v 16:30 hod. v Letohradském soukromém gymnáziu.

Setkání regionálních amatérských historiků přednáška PhDr. Radima Urbánka - Lidová architektura východních Čech
24.3. v 17h v městské knihovně.
Vstupné dobrovolné.

Jaro v muzeu - velikonoční výstava

25.3. - 11.4. v městském muzeu.

Vstupné: 30 Kč - dospělí;

20 Kč - děti od 6 let, studenti, senioři;

Setkávání rodičů - vede Mgr. Simona Hybšová

25.3. v 9 - 11 hod. v Centru pod střechou.

Typ: společenské setkání Vstupné 30 Kč.

Absolventský koncert - Šárka Kinscherová - housle, Kristýna Maříková - zpěv, klavír, Amálie Mikmeková - housle, Filip Hoffmann - trubka, Bára Malá - klavír. Hosté: Vendula Šulcová, Natálie Bartošová, Dechový orchestr ZUŠ.

26.3. - zámek, 2. patro, koncertní sál ZUŠ

Náplavky - Klub pro nové sousedy i starousedlíky

26.3. 13 - 17:30 h. v Centru pod střechou.

Vstupné: 50 Kč

Promítací čtvrťky - Peru, Bolívie, Chile

beseda, videoprojekce

26.3. v 15 h. v restauraci Nový dvůr

Co a jak po porodu - přednáška Petry Pomajbíkové. První tři měsíce po porodu, šestinedělí, kojení, dětský pláč, polohování miminka při nošení.

26.3. v 17:30 h. v Centru pod střechou.

HOSPODAŘENÍ FARNOSTI v r. 2019

PŘÍJMY:

Sbírký pro farnost: 474 870 Kč

Sbírký na cizí účely:

svatopetrský haléř	15 831
pošné pojištění	32 356
charita	13 692
potřeby diecéze	11 824
bohoslovci	28 064
církevní školství	21 220
misie	26 144
na opravu kostela Mistrovice	17 510

SBÍRKY CELKEM: 641 511 Kč

Dary:

dary a sbírky na opravu omítky sv. Václava	159 448
dar na opravu Kunčice	45 000
dary a sbírky na vytápění Orlice	66 111
dary ostatní	76 000
DARY CELKEM	346 559 Kč

PŘÍSPĚVKY:

Oprava omítky kostela sv. Václava:

Pardubický kraj	150 000
Město Letohrad	1 550 700
Město Letohrad ochrana omítky	50 000

Oprava kaple sv. Jana Nep. Kopeček:

Ministerstvo kultury	2 095 000
Město Letohrad	321 667

Restaurátor. průzkum kaple sv. Jana Nep.:

Pardubický kraj	100 000
Město Letohrad	28 000

Kulturní akce

Město Letohrad	30 000
----------------	--------

PŘÍSPĚVKY CELKEM: 4 325 367 Kč

Úroky:	4 897
Nájemné	145 449
prodej pozemku, škodní udál.	76 913
PŘÍJMY CELKEM:	5 540 696 Kč

Přátelství Boha křtem přijali

- 9.2. Vojtěch Mikyska
15.2. Jiří Moravec

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

- 6.2. Vít Brokeše 77 let
14.2. Václava Martínka 81 let
21.2. Marii Čadovou 81 let
24.2. Růženu Moravcovou 91 let

U zubaře od A do Z - seminář MUDr. Filipa Kulhánka. Kdy a jak navštívit zubního lékaře, o ústní hygieně dospělých i dětí, zubním kazu i zubních náhradách a mýtech v zubním lékařství.

30.3. v 18 h. v Centru pod střechou.

Vstupné 50 Kč.

VÝDAJE:

Mzdové náklady	10 320
Odeslané sbírky	166 641
Fond solidarity, na účetnictví	59 012
Dary biskupství - na pastorační asistentku	5 364
Výdaje na bohoslužby	12 544
Průzkum stavebněhist. kaple J. N.	128 000
Oprava kaple na Kopečku	2 416 667
opr. omítky kostela Václava	1 974 219
el. vytápění, čalounění lavic Orlice	51 133
myčka, stan, podstavce na rakve	92 970
Opravy ostatní	
a revize zabezpeč. zařízení	95 296
Malé opravy a rezie	205 294
Daň z nemovitosti daň z nabytí	8 313
VÝDAJE CELKEM:	5 225 773 Kč

Stav k 1. 1. 2019 1 808 617 Kč

Stav k 1. 1. 2020 2 123 540 Kč

FINANCOVÁNÍ OPRAVY v r. 2019:

Opravy kaple na Kopečku:	2 416 667
Příspěvky	2 416 667

Stavebněhistor. průzkum kaple:	128 000
Příspěvky	128 000

Oprava omítky kostela Václava:	1 974 219
příspěvky	1 750 700
podíl farnosti	223 519

BŘEZEN VE STREETU

Taušlova 714, Letohrad

Tel. č.: 731 420 344

Facebook: NZDM Street-Letohrad

16. 3. MUFFINY

Pokud máš rád/a pečení, tak neváhej a přijď si s námi upéct domácí muffiny. Společně si je pak ozdobíme dle své fantazie a sníme.

27. 3. PŘESPÁVAČKA VE STREETU PRO STARŠÍ

Ve Streetu se bude přespávačka pro starší generaci. Tak přijď, bude Tě čekat plný večer zábavy, her a filmů.

Každý pátek DESKOBRANÍ

Nuďíš se a nevíš, co by? Přijď si s námi do Streetu zahrát libovolnou deskovou hru.

Téma měsíce: OPAKOVÁNÍ JE MAT KA MOUDROSTI

Znáš všechna pravidla, práva, sankce a informace, které se klubu týkají? V tomto měsíci si je všechny společně připomeneme a zopakujeme.

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme paní Janě Andrášové a panu faráři Josefu Roušarovi za bezvadně zorganizovaný výlet do Ostravy. Děti měly zajímavý program a krásný prázdninový zážitek.

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme Lukáši Záluskému a Janu Sysrovi za přednášku o jejich cestě k uprchlíkům v Řecku a hlavně za jejich obětavou pomoc těmto strádajícím. Evropa se děsí koronaviru, ale tragédie lidí utíkajících před vražedným válčením je mnohem větší. Naši populističtí politici podporují sobectví mnoha lidí. Děkujeme Vám všem, kteří jste přispěli na sbírku pro tyto ubohé lidi a Vám, kteří jste při sbírce pomáhali. /v

ZPRÁVY Z CHARITY

NEBÝT CHARITY, NEZVLÁDLI BYCHOM TO

Ivana Dušková z Dolní Čermné se sedm let doma starala o svoji nemocnou tchyni. Byla na péči sama s manželem Josefem. Říká, že nebýt sestřiček z Charity, nezvládli by to.

Zdravotní stav Margity Duškové se rapidně zhoršil v červenci 2013 po mozkové příhodě. „Manžela postihla mozková mrtvice v květnu a babičku (jak jsem tchyni říkala) o dva měsíce později. V lednu 2014 se vrátila z nemocnice naprosto nemohoucí a s pegem (vývod ze žaludku pro podání výživy). Nevnímala nás, jen ležela zkroutená v křeči v posteli. Museli jsme dělat vše potřebné - přebalovat, mýt, polohovat, zvedat, převlékat, dávat léky, krmít, na každý povzdech vstát a podívat se, co babička potřebuje, převlékat postel...“

Ivana byla v tu dobu mladá, osmatřicetiletá žena. Zůstala díky sociálnímu příspěvku na péči doma, a starala se o tchyni. Sedm let od rána do večera, s omezenými sociálními kontakty a s nulovou nadějí na zlepšení zdravotního stavu pacientky. Od listopadu 2014 k Duškovým začaly dojíždět sestry z Charitní ošetrovatelské služby v Letohradě. Ráno pomohly pacientku umýt, převázat peg a nakrmit do něj pacientku, ošetřit opruzeniny v kožních záhybech, později i cévku. A hlavně dodávaly Ivaně sílu, protože ji potřebovala. „Bez nich bych to nezvládla. Sestřičky byly pro mne velkou psychickou oporou. Byla jsem z toho často unavená a vyčerpaná. Ale když přišly sestřičky, jako kdyby zasvitlo slunce - popovídaly jsme o normálních věcech. Vyslechly mě a poradily. Měly pro mě pochopení, protože vědí, co péče o nemocného obnáší. A smály jsme se. Každý den přišla jiná, a tak už jsem se vždycky těšila, která přijde. Samozřejmě hodně pomáhal manžel. Ale někdy toho na něj bylo moc, i jemu ubylo po mozkové příhodě síl.“

Za sedm let se v životě člověka stane mnohé. „Během té doby mi zemřeli oba mí rodiče, manžel postihla mozková příhoda, tchyně zemřela. Někteří lidé mě záviděli, že jsem doma, a „nic nedělám“. Kdo to nezažil, nepochopí. Spoustě malicherných problémů, nad kterými mnozí hořekují, se teď musím jen smát. I když těch sedm let bylo dlouhých a nesmírně náročných, jsem tím vším posíle-

na. Dalo mi to i poznání druhých lidí. Někteří si o mně mysleli, že jen беру peníze a válím se doma, ale naučila jsem se takovými názory netrápit. Mám našťastí po svém tatínkovi optimistickou povahu. Ten mi říkal: „Vždycky se usmívej - i když to je hrozný...“ Tak to tak dělám...“

Když do rodiny přijde situace, kdy je nutné postarat se o nemocného člena, jsou různé přístupy - od umístění v ústavu až po domácí péči. Každý se rozhoduje podle svých schopností, možností a sil. Ten, kdo se rozhodne postarat o nemocného doma, to je takový anděl všedního dne - nenápadný a téměř neviditelný. Čeká ho náročné období, které je na druhé straně vyváženo okamžiky uspokojení, že dělá věc, která je v souladu s jeho svědomím. „Brala jsem jako normální, že se postarám. Rodiče se starali o nás jako o děti, teď se postaráme my o ně. To je přece normální.“ Člověk, který se takto rozhodne, obvykle cítí, že to musí udělat, že to chce udělat... Co je potom důležité, aby péči zvládl?

„Důležité je, aby fungovala rodina. U nás bylo dobré, že jsme s manželem drželi spolu. Byli jsme na to dva. Pomáhali jsme jeden druhému, mohli jsme se o sebe opřít. Už jen jeho otázka: „Jak to zvládáš?“ mě povzbudila. I děti to vnímaly. Dospělí synové se často ptali na babičku, občas s něčím pomohli. Myslela jsem, že to nevnímají, ale vnímali to moc dobře. No, a samozřejmě sestřičky z Charity nám pomohly takovým způsobem, že bez nich bychom to vůbec nezvládli.“

Margita Dušková zemřela na Štědrý večer 2019 symbolicky v náručí svého syna. Ona ho chovala, když byl malé dítě, teď choval Josef svoji maminku, a vyprovázel ji z pozemského života. „Manžel ji doposledka držel v náručí. V deset večer jsme volali sestřičce z Charity, ona přijela, a pomohla babičku umýt a obléknout. Mohli jsme se s ní rozloučit.“

Zemřela jedna 85letá paní. Uzavřela se kniha života jedné lidské bytosti. „Babička měla těžký život. Narodila se na Slovensku. Její otec přivezl všechny své děti v roce 1947 do Čech, a tady je rozvezl do různých míst, aby se postaraly samy o sebe. Margita se dostala do Rokytnice v Orlických horách, a odtud časem přišla do Dolní Čermné. Bylo jí 13 let, neuměla číst ani psát. V místní hospodě „Na Letné“ myla nádoby. Tam se seznámila se statkářem Duškem, a vzali se. Brzy ale ovdověla. Žila v polorozpadlém statku, starala se o zvířectvo, o děti. Časem se naučila podepsat, ale když pekla buchty, musela jsem jí navázat mouku, neuměla to. Měla těžký život...“

Duškovi využili k péči o babičku vedle charitní ošetrovatelské služby ještě půjčovnu kompenzačních pomůcek, odkud měli zapůjčenou postel. Paní Ivana vyjadřuje velkou vděčnost a poděkování Oblastní charitě Ústí nad Orlicí, a zejména všem charitním sestřičkám z Letohradu.

/M

ANEŽČINY DOBROTY VARIACE NA LEVORUKOST

Jsem levák. A jsem na to pyšná.

Jsem levák a neměnila bych.

Jsem levák v pravorukém světě.

Jsem levák, ale nůžkama stříhám pravou!

Podepisovala jsem v Makru na tabletu, že odtěd' jsem jejich člen, a můžu využívat různý prima akce - hlavně teda jejich kaštanový pyré fakt potřebujete a dvoukiloový kýble mascarpone taky nejsou k zahození! No, jenže jsem u toho držela milión věcí, a navíc se tužkou na tablet nepodepisuju každéj den, takže jsem se cítila trochu nekomfortně. Víte přece, jak to mám s těma internetama a různýma technikama! Paní na přepážce to ale hned vědět nemusí, že jo, takže jsem se tvářila, jako že naprostá rutina. Jenže tu byla šňůrka. Šňůrka, na který visela ta spešl tabletová tužka. Pro praváka normálka, pro leváka problém. Pořád se mi pletla a na můj levácký vkus byla taky dost krátká. A to jsem tam musela svůj podpis digitálně zvčnit celkem třikrát!

Jsou to s námi leváky jen problémy, vid'te, řekla jsem oné paní, které se mě zželelo a tu šňůrku se jala držet.

Ale né, to je v pořádku, pronesla chláholivě, já mám synovce a neteř leváky, a oba jsou vcelku inteligentní!!

Oujé! Možná ještě není nic ztraceno...

Toto drámo mě přivedlo k zamyšlení nad problematikou levorukosti v současnosti. Kolikrát jsem slyšela poznámku typu: bála jsem se, že náš Pepiček bude levák, ale dobrý, už začal stavět kostičky pravou... Je trochu nešikovná, však víš - je levák... Je to v nás prostě ještě nějak zakořeněný, a když tak o tom přemyslím, i některý úsloví v jazyce k tomu přispívají. Podívejte:

- vstát levou nohou,
 - mít obě ruce levé,
 - provést levárnu,
 - levoboček,
- a proti tomu:
- mít srdce na pravém místě (ale vždyť je přece vlevo!),
 - vykročit pravou nohou,
 - v posunutém významu: pravá vanilka, pravý rytíř...

(Nenapadnou vás ještě další příklady? Dost mě baví je hledat...)

Leváci to prostě mají někdy těžký. Třeba někde jste a máte pomoci škrabat brambory. Jenže tam nemají škrabku pro leváky. A vy musíte sedět a dívat se na praváky, jak makaj, a ani vůbec si nemůžete zaškrabat. Nebo bankomatům a některým varným konvicím je taky pohodlí leváků ukradený... Přes tyhle hrůzostrašné komplikace jsem ale levákem dost ráda. Když se totiž setkají dva leváci, hned se cítí tak nějak spřízněně. To praváci nezažijí...

A proto:

Jsem levák a jsem jím ráda.

Jsem levák, a nebýt škrabky, mám se skvěle. Jsem levák a i mezi leváky mám pravé přátele.

/AN

OD KAŽDÉHO TROŠKU

Jeden televizní pořad má název „Co naše babičky uměly a co jsme zapoměly“, nemylim-li se. Není mi jasné, komu je určen, obávám se, že většinou půjde o diváky vyššího věku, co jej s nostalgií sledují.

Nedá mi to, také se pustím do porovnávání. Mám totiž v široké rodině většinu těch mladých, a abych to zestručnila, jsou přesvědčivě ekologičtí. Třídění odpadu? Všecko, co opouští domácnost, se rozkládá podle druhů skoro na prvocinitele. Jedno téměř militantní ekologické vnoče mi s nadšením vyprávělo, jak chodí nakupovat do obchodu, kde je zboží bez obalu. Vyprávěla jsem tedy oplátkou o obchůdku paní Mačuhové-Somrové na Orlicích, kam jsme chodili co pamatují, a dodnes vidím, jak ta usměvavá paní elegantně ukrájí z hroudy másla skoro na gram přesně to, co mohla podle potravinových lístků prodat, jak to pěkně balí do nepropustného kousku papíru, nebo jak vezme sáček, nafoukne jej a stříbrnou lopatkou z velké zásuvky - mám chuť napsat šuplete - sype do sáčku třeba mouku. Obsah sáčku se doma vysypal do zásobního pevného obalu a sáček posloužil další den na zabalení tatínkovy svačiny. A jak rychle a dokonale uměla navinout kornout, do něhož odvážíla kořeni! Kornout po pepři byl dobrý na zapálení ohně v kamnech.

A vyprávěla jsem dál, jak to bylo s koupáním jednou za týden, mytím vlasů jednou za 14 dní, velkým prádlem po třech nebo čtyřech týdnech... Nebyli my jsme náhodou víc než ekologičtí?

Ale jak jsme se nechali nadchnout zaručeně hygienicky balenými potravinami, mlékem v sáčku, protože je lehčí než sklo atd. atd. Dá se k tomu říci jen to, že každé plus má své minus. Co se odpadu týče, jsme právě asi ve fázi minus, vidíte.

Tohle povídání mi ještě prošlo. Horší to bylo s příbuznou, která celá šťastná ze skvělého nákupu předváděla lyže, na nichž se dá nejen sjíždět, dokonce stoupat. A měla k tomu stoupání i uzpůsobené hůlky. Jde-li lyžař svahem, má tyčky o různých délkách, aby se mohl pohodlně podle sklonu svahu opřít. Sestřin výrok, že tedy bez těch úžasných hůlek nám takové lyže na stoupání i sjíždění už před šedesáti lety vyráběl pan Vychytil z Kunčic a rozhodně o hodně levněji, nebyl vzat s porozuměním.

Jsem ráda, že jsem tak dlouho na světě a mohu porovnávat. Bohužel, někdy se sama do těch pro a proti zamotávám a nevím kudy kam.

Třeba škola a rodina. Za mých dětských časů - mohu potvrdit, že moje maminka nebyla výjimkou - dbaly před počátkem školy matky na to, abychom rádně a nahlas mluvili, správně vyslovovali všechny hlásky, znali své jméno, jméno rodičů, adresu, kde pracují rodiče a co dělají, uměli si zavázat šňorovací botičky, věděli, co je vpravo, vlevo, nahoře, dole, dnes, včera, zítra, věděli, že na ulici a při vstupu do obchodu se zdraví, při vstupu do cizího prostoru se zvoní nebo klepe na dveře

atd. atd. a hlavně, trefili do školy a ze školy domů. Luxus dítě do školy a ze školy doprovázet jsme neznali. Nevím, jestli za druhé světové války byl svět bezpečnější. V některých ohledech asi ano. Všimám si, kolik mladých lidí má ne vadu, spíš nějaký řečový nešvar, přitom jsou ve své profesi úspěšní a tím i příkladní, kdo za tu ledabylost může? Rodina před těmi mnoha lety prostě nechtěla do světa vypouštět truldu, který se nevyzná, nedomluví, a tou nemožností a nepřipraveností bude na sebe i na rodinu zbytečně upozorňovat. Mám chuť napsat, že rodina plnila vědomě svůj podíl na přípravě dítěte pro společnost. Protože kromě těch botiček a zdravení a orientace v čase taky pohádkami a vyprávěním utvářela pojmy dobro, zlo, bezpráví, spravedlnost.

Mnozí současní rodiče se domnívají, že tohle vše, co je v předchozích řádcích, je kromě mnoha jiného, úkolem školy.

A tak jsem moc ráda, že se možná začíná blýskat na lepší časy a z úst velmi povolaných, což je podle mne senátor Růžička, ředitel Keplerova gymnázia, ve shodě se současným ministrem školství nahlas hovoří o tom, že je to rodina, kdo má na výchově lví podíl a největší odpovědnost.

Je čas biatlonových závodů a tak jak jen to jde, sedím u přímého přenosu a mačkám palce. Nedovedete si představit, jak mne rozlobí, když u Ondřeje Moravce řeknou rodák z Ústí nad Orlicí. Vždyť je náš, z Letohradu! S Ústím je to skoro jako s panem Babišem. (Když parta ajťáků státu ukáže, jak se má myslet a jak se má pracovat, pan Babiš to přijme za své. Ještě horší by ovšem bylo, kdyby se vůbec nezajímali.) Čekala bych od slušného člověka, že řekne: Pánové, děkuju vám a beru si od vás poučení, že moje firma stát dělá chyby.

Ústí taky nevolá do světa, chyba páni redaktorů! Máme tu porodnici a tak kdekdo v tomto okrsku světa poprvé nadechl u nás, to vy si musíte zjistit, kde ten člověk vyrostl, žije, kde má rodinu, kamarády!

Nemám nic proti ústecké porodnici, i mé děti tam nadechly poprvé, proti porodnicím nemám vůbec nic, naopak jim fandím. Ale ta ledabylost reportérů, ta mi vadí.

Taky mne trápí postoje těch, co skupují mouku, cukr, rýži, těstoviny, konzervy, jen proto, že přestali věřit faktům, institucím. Na druhou stranu, ti, co drží vládu ve svých rukou, tolikrát lhali a lžou, že jsou za tak obecnou nedůvěru odpovědní. A to je přesně to, co může zničit demokracii. Nedůvěra v instituce, ztráta soudnosti a můžeme se zase ohýbat před nějakým diktátorským monstrem.

Jsou ale také příjemné stálce v našem životě, politika na ně neplatí. Třeba střídání ročních období. Odborníci sice říkají, že se markantní rozdíly mezi všemi čtyřmi obdobími v našich zeměpisných šířkách mažou, já však věřím, že je budeme umět rozeznat a hlavně, že jaro přijde. Prstíky už dávno vystrčilo na svahu u našeho paneláku, jsou tam krokusy, sněženky, v zahradě u porodnice v Podolí

bláznivě kvetou nezodpovědně forsytie, ty na sebe vždycky musí upozorňovat, ale jaro má ještě čas. Protože na skále, co se svažuje od Vyšehradu k Vltavě a v níž je proražen tunel, aby tudy mohla tramvaj, ještě nerozkvetly tařice. Až pokvetou, bude jaro určitě. A pak, doufám, v Kyšperku v zámeckém parku zase pozdravím sněženky, bledule, narcisy, čemeřice, petrklíče i podléšky. Už se tam těším.

EN

HOSPODIN SE DOBRĚ BAVÍ, KDYŽ NÁS POZORUJE

Pani MVDr. Táňa Husáková, PhD. zavítá občas se svým manželem do letohradské farnosti na bohoslužby. Prozradila nám něco o sobě:

Narodila se ve Frýdku-Místku a do čtyř let ji vychovávala babička v Ostravě. Hlíдалa vnučku, protože rodiče chodili do práce. „Měla jsem krásné dětství u babičky mezi slepicemi, králíky, kočkami, psy. A dodnes se často domluvim lépe se zvířaty, než s lidmi.“ Rodiče byli radostní lidé - jezdili s dětmi často do přírody. Od malička ji lákalo dělat něco se zvířaty - cirkus ani žokej z povolání doma neprošly, a tak šla po gymnáziu na veterinu. V Brně na vysoké škole se poznala se svým budoucím manželem. Jindřich byl z věřící rodiny, Tánini rodiče byli komunisté, ale babička ji vychovávala k víře. I když ani jedna rodina nebyla jejich známostí nadšena, nebránili jim.

Po svatbě byl Jindřich - lesník - časem postaven před volbu: buď vstoupit do KSČ, nebo je jeho kariérní vzestup u konce. Rozhodli se pro svobodu, a tak v roce 1988 odjeli přes rakouský sběrný tábor na Nový Zéland. Nebyla to zrovna snadná volba, protože v zemi byla velká nezaměstnanost. Ale Husákově se práce nebálí - Táňa začínala jako uklízečka na veterinární klinice, Jindřich myl v nemocnici nástroje po operacích. „Slychali jsme, že to jako uprchlíci budeme mít v cizině těžké a lidi na nás budou zlí, ale nemohu s tím úplně souhlasit. Chovali jsme se slušně, a lidé se chovali slušně k nám. Samozřejmě lidé jsou různí. Někteří uprchlíci v Rakousku i kradli, my jsme chodili s místními v neděli do kostela. Říkali nám, že jsou rádi, že tam jsme.“ Pracovali, aby splatili dluh americkému Fondu pro pomoc uprchlíkům, který jim poskytl polovinu peněz na letenky. Na Novém Zélandu dělali zkoušky, aby jim bylo uznáno československé vzdělání.

V roce 1990 po necelých třech letech se však vrátili zpět domů, protože mezitím se i Československo stalo svobodnou zemí. „Manžel pracoval v Praze na Interlovu, já neměla českou atestaci, nebyla jsem tudíž zajímavá pro zaměstnavatele, tak jsem učila angličtinu a překládala. Potkala jsem spoustu zajímavých lidí. Mezitím jsme s kamarádkou chtěly vybudovat soukromou veterinární kliniku v Praze. V roce 1992 dostal Jindra místo u hraběte Kolowrata, tak jsme odešli do Rychnova nad Kněžnou. Tam jsem začala praxi veterináře.“ Postupně přibývalo

zákazníků i práce, a protože Táňa neuměla odpočívat, přihlásily se první zdravotní problémy. „Veterina jsou sice zvířátka, ale také jednání s majiteli, zvládání jejich emocí, a tohle nás nikdo ve škole neučil. Brala jsem si příběhy těch lidí příliš na sebe, a byla tím vyčerpaná.“

Táňa se na Nový Zéland vrátila v roce 1998, aby si udrželi rezidenční víza. „Jindra pracoval jako správce majetku u hraběte Kolowrata, tak jsem jela já, a byla jsem tam skoro 12 let. Nejdříve jsem pracovala na klinikách malých zvířat ve Wellingtonu a opět jsem to s prací přeháněla. Po 40 hodinách bez spánku (většina komplikovaných porodů se odehrává v noci) i krásný Zéland zešediví. Manžel za mnou přijel v roce 2001, přesunuli jsme se na jih Jižního Ostrova, a pár let jsme se rozhodovali, kde budeme žít natrvalo. Rozhodli jsme se pro Čechy, chtěli bychom pro tuto zemi ještě něco udělat.“

Jindra se vrátil v roce 2003, nejdříve na Ministerstvo zemědělství v Praze, pak se rozhodl, že je lepší být svým vlastním šéfem (to nám jde oběma nejlépe, jsme na sebe náročni, až tím jiné „otravujeme“), a převzal rodinný majetek. Táňa v té době pracovala pro novozélandské Ministerstvo zemědělství, při tom pomáhala i praktickým veterinářům, vděčna za každou zkušenost (ovce, koně, pak už i lamy). Do Čech jezdila „na prodlouženou dovolenou“, s manželem budovali roubenky ve Lhotách u Potštejna. Natrvalo se vrátili v roce 2009. Pak učila v Brně na Veterinární fakultě a vyjížděla za zvířaty do terénu (lamy, ovce, kozy).

Lamy a alpaky

Největší zásluhu na tom, že Táňa se zaměřila na tato jihoamerická zvířata, má manžel Jindra. Jednou pronesl jako vtip, že budou chovat lamy. Táňa to vzala vážně, začala se učit, poznávat, dělat výzkum. Na Novém Zélandě si udělala specializaci na chov těchto úspěštilých zvířat, která ji nepřestávají fascinovat. Ve své Příručce pro chovatele lam a alpák píše: „Čím více s nimi pracuji, tím je mi jasnější, že nic nelze brát jako dogma. Stále více oceňuji jemný humor těchto zvířat, která mnohdy právě ve chvíli, kdy jsem důležité chovatelům či studentům sdělovala svou „moudrost“, názorně předvedla, že pravý opak může být pravdou. Alpaky a lamy jsou inteligentní zvířata, která nás učí pokoře.“ Dnes už se věnuje jen jim. V dubnu a květnu s asistentem zvířata ošetřují po celé republice, pak radí chovatelům na dálku, a jednou ročně pro chovatele pořádá semináře. Lamy a alpaky má u nás asi 80 chovatelů, a v Čechách jich žije cca 500 ks. Používají se k terapii, na túry jako nosič nákladu, jsou i hlídací lamy. A samozřejmě na vlnu, která se však u nás nezpracovává průmyslově. „Jedna chovatelka jezdí ke starým dědečkům a babičkám do LDN. Vjede s lamákem výtahem, a pak chodí od postele k posteli. Lamy jsou vznešené a klidné, mají zvláštní cit pro handicapované - umí s nimi komunikovat. Kontakt se zvířetem je uzdravující - nemocný

cítí jejich přirozenou radost, lásku, není tam negativita. Alpacky v sobě mají v sobě něco horského, čistého, uklidňujícího...“

Víra

K víře přivedla Táňu babička. „Její chování ale nebylo v souladu s tím, co říkala. Měly s mou maminkou rozporuplný vztah, soupeřily spolu, babička si na mamku stále stěžovala. A také já jsem se celý život snažila mamince dokazovat, že jsem lepší, než si myslí. Dlouho jsem si myslela, že to je moje vina, jak se ty dvě k sobě chovaly. Výrovna jsem se s tím až v pozdní dospělosti, a pomohl mi k tomu právě odjezd na Nový Zéland a získaný nadhled. Kdybych tady zůstala, budu tím trpět. Dnes vidím, že takový stres se může podepsat i na fyzickém těle. Neprátelské, nevyřikávané vztahy v rodině mohou být destruktivní nejen pro ty dva „nepřátele“, ale i pro jejich potomky.“

Na téma víra má Táňa intimní zážitek. Víru považuje za zázrak, který člověk dostane. „Já jsem makala na plný pecky. Jezdila jsem za zvířátky, učila, a jako introvert si ledasco brala. Začalo mi být zdravotně nedobře. Diagnóza zněla: roztroušená skleróza. Léčbu kortikoidy jsem odmítla. Po poradě s velmi rozumným lékařem, který mi ukázal, jak vážně jsou poškozeny míšní obaly v oblasti krčních obratlů, jsem souhlasila s léčbou interferony, což jsou injekčně podávané preparáty, pro tělo o něco méně škodlivé než kortikoidy. Ale můj organismus se bouřil proti jakékoliv „chemii tělu nevlastní“, bylo mi stále hůř. Byl rok 2012, sotva jsem se najedla lžící, uvařit čaj byl nad lidský výkon, nohu jsem tahala za sebou. Do toho umírala problematická maminka, tedy psychická zátěž navíc. Ale nikdy jsem nepřestala úplně chodit, a nikdy jsem nepřestala pracovat.“ Po náročném čase, který se zúžil na stav vědomí „od injekce k injekci“, se rozhodla skončit s léčbou úplně. „Chtěla jsem ten čas, který mi v životě zbývá, strávit bez zbytečného utrpení, kde nejsem platná nikomu, prostě „ne-život“. Vysvětlila jsem to lékařovi, a on mě rozhodnutí respektoval. Začala jsem se znovu učit „normálně“ chodit. Odešla jsem z nepřátelského prostředí školy. A stále jsem shůry slyšela jemný hlas, co a jak dělat. Měla jsem v sobě klid. Doma jsem často rozmlouvala s Hospodínem. Přemýšlela jsem, co mi tím chce říct... snažila jsem se víc naslouchat, modlit se. Rozhovor s Bohem je pro mě důležitou součástí dne. Snažím se hodně děkovat, protože pořád je za co. Od roku 2013 se můj stav začal pomalu zlepšovat. Považu-

ju to za zázrak...“

Táňa si vyzkoušela, jak mocné je slovo, slovo lékaře, slovo kohokoliv... Pomohla jí práce. Pořád pracovala, pořád ji někdo potřeboval, a to ji donutilo fungovat. Snad je na „němou tvář“ napojena až do té míry, že se sama uzdravuje jako raněné zvíře - zaleze nenápadně do ústraní... „Někdy stačí na uzdravení čas a klid. Kdyby se použila drastická léčba, mohl by přijít brzký konec. V nemocnici bych to nepřežila... Uzdravuje mě Bůh, Jindra a práce...“

Partnerství

I když jsou s manželem každý jiný, jsou výborní partáci. „Jindra je úžasný. Nechá mě ve všem vyniknout. Podporuje mě, má radost z mých úspěchů. Toleruje mě a tolerance je pro partnerský vztah velmi důležitá. A pak také komunikace. Pořád dokola si vysvětlovat, co a jak myslíme. Vždyť jsme každý jiný, muž a žena. Každý jsme vyšli z jiných rodinných poměrů, jinak chápeme věci, neseme si v sobě jiné zážitky a komplexy z dětství. Jsme plni protikladů. S oblibou říkáme, že se Hospodin dobře baví, když nás pozoruje. To, že jste s někým dlouho, není samozřejmost. Denně začínáte znovu. Znovu a znovu komunikovat...“

Smysl života

Dnes už Táňa nepracuje tolik, jako dřív. Myslí víc na sebe. Musí. Z drobného zvířectva má už jen okruh VIP zákazníků – několika starších lidí s kočkami a pejsky, které navštěvuje nejen proto, aby zkontrolovala jejich čtyřnohé miláčky, ale také proto, že chce potěšit jejich majitele, a nechat se obohatit jejich životní moudrostí. „Myslím, že smyslem života je být tady pro druhé, pomáhat druhým... A musíme si také dávat pozor na to, co děláme a co říkáme...“

MAMINKA NÁM ŘÍKALA, ŽE TO BEZPRÁVÍ MUSÍ JEDNOU SKONČIT

Jaroslav Zářecký se narodil v roce 1940 v Rychnově nad Kněžnou. Jeho otec Jaroslav (1912-1970) pocházel ze zemědělské usedlosti v Líšnici, a v roce 1939 se přičlenil do Kunvaldu na Lyerův statek čp. 137 sňatkem s Antonií, rozenou Lyerovou (1914-1993). Antonie a Jaroslav měli tři syny - vedle Jaroslava ještě Eduarda a Vladimíra.

Starobylý statek, který rodina Lyerova vlastnila od roku 1713, začal podnikavý Jaroslav hned na začátku 40. let zvelebovat a modernizovat. On i jeho žena pocházeli ze selských rodů, Jaroslavův otec byl dokonce poslanec za Agrární stranu, a jeden z předků Antonie byl zase okresním starostou v Žamberku. Tehdy měli 32 ha orné půdy a 16 ha lesa. Oba Jaroslavovi rodiče měli v genech zakódovanou zodpovědnost za majetek, jeho zhodnocení a předání další generaci.

Jaroslav starší si hned po svatbě v roce 1939 vzal velký úvěr, a postupně začal statek představovat: v chlévě zavedl pojízdné dojení, krmné žlaby, postavil nový moderní vepřín,

pokračování na str. 10

odvětráný středem nahoru do střechy, zmechanizoval proces mláčení obilí a krmení dobytka, pořídil senoskládač vyráběný firmou Toman Kunvald, během měsíce postavil novou, třicetimetrovou stodolu. Šlechtit také prasata, a na dvoře statku U svatého Jána, jak se jejich zemědělské usedlosti říkalo podle sochy sv. Jana Nepomuckého před usedlostí, pořádal aukce šlechtěných prasat z celého Žamberecka. Vybrané kusy pak vozil traktorem do Prahy na celostátní výstavu. V době nezaměstnanosti dal práci mnoha lidem, a také jim dobře zaplatil. Byl zvyklý druhým pomáhat, měl zkušenosti, nebál se. Díky své ochotě a vstřícnosti byl u lidí ve vsi velmi oblíbený.

Maminka Antonie pomáhala svému muži, jak mohla. Vedle péče o děti ještě poklízela v chlévě, dojila, nebo pracovala na poli. „Dnes by takovou fyzickou zátěž těžko někdo vydržel. Maminka měla ruce mozolnaté a sedřené.“

Jednu z nejranějších vzpomínek má Jaroslav Zářecký na pochod německých vojáků koncem války přes Kunvald. „Bylo mi pět let. Němci šli v ohromné koloně s koňskými povozy, kanony, zastavili u nás u sochy svatého Jána, chvíli tam stáli a pak odjeli pryč. Měl jsem velký strach. Utíkal jsem honem do dvora.“

V roce 1946 se Jaroslav Zářecký starší zaručil za německou rodinu Neugebaurovu z Neratova, a vzal je k sobě na statek na práci. Tím zachránil Neugebaurovu před odsunem. Sedmičlenná rodina byla u Zářeckých ubytována, a všichni pomáhali na statku s tím, co bylo potřeba. Neugebaurovi byli vděční, jejich děti se rychle skamarádily s kluky Zářeckými. Jaroslav kamarádil nejvíc s Klementem. „Klement moc rád pomáhal a rád jezdil s traktorem po poli. Táta se nebál nás pustit na mechanizaci.“ V roce 1950 museli od Zářeckých odejít nejen Neugebaurovi, ale i všichni, kdo u nich pracovali. Zářeckým nastala temná doba.

Temno padesátých let

Statek Zářeckých v Kunvaldě vzkvétal, a to bylo trnem v oku komunistické garnituře, která se v roce 1948 chopila moci. Každý, kdo vlastnil víc než 13 ha půdy, byl označen za „kulaka“ (vesnického boháče a nepřítele lidu), přestože Ústava z května 1948 zaručovala nejvyšší možnou výměru 50 ha. Cílem komunistické vlády byla likvidace selského stavu a nucené zakládání Jednotných zemědělských družstev (JZD). Proto byla v listopadu 1951 zahájena Akce K („kulak“) směrnicí, která určovala uspořádání poměrů v zemědělských rodinách, a to: vystěhování z obce, zabavení majetku, perzekuce rodinných příslušníků, vyloučení dětí ze studií nebo internování mládeže na státních statcích a jejich převýchova manuální prací. V této době „kulak“ nesměl pracovat v JZD, aby neovlivňoval ostatní. Do roku 1953, kdy vrcholila první vlna Akce K, bylo vystěhováno cca 4.000 rodin. Druhá vlna vrcholící v roce 1959, se nesla v duchu zesílené agitace, na-

vyšování povinných dodávek a tvrdých postihů za neplnění. Protože byl zoufalý nedostatek odborníků, „kulaci“ už mohli do JZD vstoupit. V roce 1960 Antonín Novotný vyhlásil vítězství socialismu v Československu a dokončení kolektivizace z 84 %. Vítězství socialismu bylo reálné, protože rozvrátit venkov a narušit tradiční pospolitost se komunistům skutečně podařilo.

Rok 1950 byl pro rodinu Zářeckých tragickým zlomem. „Táta tušil, že bude zle. Byl z toho nešťastný... Neugebaurovi nás museli opustit. Táta byl označen za kulaka.“ V lednu 1950 přišel Zářeckým z Okresního národního výboru Žamberk Výměr na výkup traktoru Lanz-Buldog pro Státní traktorovou stanici (STS) v Žamberku. Nejmodernější

Rodina Zářeckých v roce 1950

traktor v okolí, který Jaroslavův otec koupil na úvěr, jenž dosud splácel, museli odevzdat bez náhrady. Odůvodnění znělo: „ONV může podle § 1 odst. 1 vyhlášky č. 612 ze dne 30. května 1949 a novely ze dne 20. října 1949 vykoupení základní zemědělské mechanizační prostředky od některých fyzických osob, u nichž není těchto mechanizačních prostředků využito. Poněvadž výše uvedeného traktoru není ve vašem hospodářství plně využito, bylo rozhodnuto, jak shora uvedeno.“ Peníze za traktor žádné nedostali. „V únoru 1950 jsme s Klementem Neugebauerem museli odvézt traktor do Žamberka na zámecké nádvoří. Tam jsme traktor předali nějakým papalášům z okresu. Za měsíc jsme se dozvěděli, že na Státním statku v Králíkách nechali v zimě v tom našem traktoru vodu, a mráz roztrhl blok motoru, takže traktor byl zničený.“

Od roku 1953 hospodařili tedy na polovině výměry. Synové byli naštěstí zdraví, a všemi svými silami pomáhali rodičům. Vladimírovi bylo devět let, Edovi dvanáct, Jaroslavovi třináct. „Ještě ten rok jsme sklízeli obilí, ale protože jsme neměli mechanizaci, sklízela to STS. Obilí odvezli bez náhrady, a za práci, hnojení a orbu ještě mámě přišla faktura! Ona to sklízela, odvezl to stát, ale matka to měla zaplatit...“ Obilí už sklízeli sami, bez otce Jaroslava. Těsně před žněmi, v červnu 1953, StB zatkla Jaroslava Zářeckého a současně provedli příslušníci StB u Zářeckých domovní prohlídku. „Přijeli bez ohlášení policejním autem. Byli v civilu a obsadili statek. Tři byli v ložnici, všechno vyhazovali ze skříní na hromadu, matrace z postele, drancovali, hrabali se v papírech, další chodili po venku a dělali soupis všeho majetku i zvířec-

stva, krávy, slepice, ovce...“

Kromě traktoru byl Zářeckým zabaven pluh, samovaz a další mechanizace. Polovina jejich výměry propadla státu. Zbyly jim jen dva koně, náradí na koňský povoz a holé ruce na práci. Museli odvádět vysoké dodávky. „Lidé byli vystrašení. Každý se bál něco říct proti režimu, protože každý byl režimem ohrožen. Všude byli slidilové. Nikdo se neprojevoval.“ V obci bylo několik horlivých komunistů a řada jejich přísluhovačů. Ale našli se i lidé, kteří se Zářeckými soucítili, a v největší nouzi jim pomáhali např. donášením jídla. V době temna roku 1951 se ráno na vratech stodoly objevil desetimetrový nápis, natřený vápnem: „Zde bydlí kulak“.

Jaroslav Zářecký starší byl měsíc zavřený v Žamberku na samotce, StB zatím sháněla důkazy k obvinění. „Estébáci jezdili po Kunvaldě, a vyzvídali po lidech, z čeho by ho mohli obvinít. Ale nikdo jim nic neřekl.“ Po měsíci ho odvezli na Pankrác do Prahy, tam byl devět měsíců. Soud se konal 9. dubna 1954 v Hradci Králové. „To byl hrozný zážitek. Táta přivedli v řetízkách jako zločince, prokurátor Kropáček tam křičel... Táta označili za protistátní živel. Dali mu paragraf za sabotáž a protistátní činnost, protože neplnil dodávky, a odsoudili ho na osm let vězení.“ Pamětník vzpomíná na čestné chování předsedy Národního výboru v Kunvaldu u výslechu. Na prokurátorovy otázky odpovídal předseda Kalous jen: „Těžko říct, těžko říct...“, což prý prokurátora Kropáčka dohánělo k zuřivosti.

Jaroslav Zářecký si trest odpykával v uranových dolech v Jáchymově a v Příbrami na dole Bytíz. „Návštěvy byly dojemné, byli jsme všichni naměkko. Mně bylo do brečení, všechno působilo stísněně. Ptali jsme se táty, co dělá... Na Pankrác s námi jednou jel i táťův otec, můj děda. A ten to taky těžko snášel. Když jsme pak přijeli domů, děda si sedl za stůl, za chvíli se skácel, a byl mrtvý...“

Po roce věznění a žádosti o obnovené řízení byl jeho trest zmírněn na tři roky. Vedle trestu odnětí svobody byl odsouzen k propadnutí celého jmění a ztrátě čestných práv občanských. Podobně postižených zemědělců bylo v Kunvaldě víc. Jaroslav Zářecký byl souzen s Bohuslavem Veverkou z Kunvaldu, podobný tragický osud potkal jejich souseda Lyera, Břízu nebo Müllera. Sedlák Bílek vyřešil psychický nátlak sebevraždou, jak uvádí pamětník.

Všechno to nesla maminka

Jaroslav Zářecký vzpomíná na svoji matku Antonii, která v té době odolávala těžko představitelnému tlaku. Těžce pracovala na statku, aby mohla plnit dodávky (měla 10 krav, ovce, slepice, prasata), vychovávala tři syny, a musela být natolik silná, aby ještě dodávala odvahu svým dětem. „Matka byla věřící a velmi silná. Nechápu, jak to mohla psychicky vydržet. Všechno to táhla psychicky i finančně. Ona viděla to bezpráví, ale stále nám říkala, že to musí jednou skončit, že se všechno vrátí zpátky, a že se toho dočkáme.“

Věřili jsme tomu.“

Rodina Zářeckých prožívala od roku 1950 do Jaroslavova návratu z vězení v roce 1956 nejhorší dobu v životě. „Dobytěk jsme přikrmovali slámou, protože nebylo krmení. Sami jsme neměli co jíst. Dobří lidé nám v noci potají nosili jídlo – chleba, máslo, kousek masa – co kdo měl. Máti nikdy neřekla, od koho to bylo, protože to bylo nebezpečné. Byli jsme tehdy mezi životem a smrtí.“ Dodávky museli odvádět podle počtu dobytka. Odváděli prasata, a přitom sami neměli co jíst. „Plnomocník“ z okresu rozhodoval o všem. „Máti šla jednou za plnomocníkem a vysvětlila mu, že nemáme co jíst, a jestli si můžeme nechat půl prasete z dodávky? On se cukal a kroutil, tak maminka zvedla své udřené ruce a řekla mu: „Podívejte se na ty ruce, já kdybych vás praštila rukou, tak to bude o hodně víc bolet, než tou vaší!“ To s ním pohnulo, a povolil nám to.“

Mladý Jaroslav s bratry pomáhali, jak mohli. „Kolikrát jsme s Edou místo školy museli doma pomáhat. Od desíti let jsem postupně dělal všechno – poklízet a krmit v chlévě, ve vepřině i na poli – na jaře sena, pak sklízet obilí, skládat, dělat snopky, dávat do mlátičky, v létě květák, salát, kmín. Všechno jsme dělali ručně sami s matkou. Učitelé naši absenci tolerovali. Cítili s námi, věděli, co se děje, ale nemohli nám pomoci. Byli jsme kolikrát dost unaveni – při té střídmosti, těžké práci a psychickém vypětí to bylo náročné. Školu jsme doháněli...“

Po základní škole chtěl jít Jaroslav na zemědělské učiliště do Kostelce nad Orlicí, a také tam první školní den roku 1956 nastoupil. „V hlavním sále byla přednáška, a najednou mě vyvolali na chodbu. Já nevěděl, o co jde. A tam mně ředitel oznámil, že dostal ze Žamberka z okresu příkaz, že moje vzdělání je nežádoucí. Tak jsem se musel vrátit domů. Maminka to pak šla na odbor zemědělství zjišťovat, a nějaký Hubálek jí říkal, že o vzdělání jejího syna není zájem, protože jsme kulackého původu.“ Jaroslava to hodně mrzelo, a jeho maminku jistě o mnoho víc. Nespravedlnost a bezprávní komunistické totality určovaly v těchto letech nemilosrdně životní osudy mnohých. Přesto museli žít dál. Pracovat na tom, co jim zbylo z rodinného statku, postarat se o zvířata, o pole a les. Bratr Eduard měl více štěstí - vyučil se zedníkem, a Vladimír si udělal stavební průmyslovku. Jaroslav si později dodělal dvouletou školu zemědělské mládeže, která probíhala pouze v zimním období.

Jaroslav Zářecký se z vězení vrátil v roce 1956 jako zlomený člověk. Nechtěl žít. Byl lhostejný, později nechtěl ani pracovat, ačkoliv práce ho vždy bavila. Po návratu neměl nic. I řidičský průkaz, který mu sebrali, si musel znovu udělat. Pracoval jako zedník v Žamberku a dále jako řidič u Státních silnic v Žamberku. Byl sledován StB.

Antonie Zářecká se svými syny hospodařila dál. V době nouze jídalo ráno chléb nadrobený do mléka, k obědu úkrop s chlebem,

moučné placky, mléko. Maso nebylo. „Když už jsme byli větší, kolem let 1957/58, bylo to lepší. Víc jsme byli schopni pomáhat, dařilo se nám natolik, že jsme tu práci na polovině našich pozemků zvládali. Začali jsme dělat mimo zemědělskou činnost také květák a hlávkový salát na prodej. Ráno jsme my, kluci vstávali ve čtyři hodiny a šli na pole zalamovat květák. Vyřezávali jsme palice do beden, a na statku jsme to třídili podle jakosti. V šest hodin už jsem vyjžděl s koňmi na Žamberk do skladu Ovoce-zelenina, tam se to prodávalo. Brácha zatím v chlévě krmlil krávy a prasata ve vepřině. Když jsem přijel zpět, jel jsem na pole až do večera sít nebo orat. A pak zase práce v chlévě. Pořád jsme dělali. Začalo se nám zase dařit, až nám někteří lidé ze vsi začali závidět.“

Druhá vlna kolektivizace je definitivně semlela. Na vybranou měli buď vstup do JZD a členění jejich pozemků do vlastnictví družstva, anebo vyvlastnění pozemků, a výměnu za okrajové malé části na periférii obce. A tak v roce 1959 nátlaku podlehli a vstoupili do JZD. „JZD na tom vydělalo, statek byl nový, v chlévě krávy, osmdesát prasat ve vepřině, ve stodole sklad osiva, výtahy, čistička. Z toho nám neplatili ani korunu. Rodiče měli na to všechno investiční stavební dluh. Měli splácet ještě třicet tisíc bance, ale JZD o splácení dluhu nechtělo ani slyšet. Tak to maminka chvíli splácela, ale nemohla to utáhnout. Banka nakonec uznala, že nemůžeme splácet dluh, který byl pořízen na vybavení, jenž nám bylo zabaveno. Tak banka nakonec splácení pozastavila tím, že nám zestátnili 6 ha půdy.“

Jaroslav nastoupil v roce 1959 na vojnu do Opavy, nejprve k dělostřeleckému pluku, pak do autočety jezdit s nákladním autem. Po návratu pracoval v mechanizaci JZD Kunvald, kde byl zaměstnán i bratr Eduard jako zedník ve stavební četě.

V roce 1968 se Jaroslav Zářecký oženil s Marií, rozenou Jehličkovou, a narodily se jim tři děti. Od roku 1972 se rodina usadila v Žamberku, kde si postavili rodinný dům. V rodinném statku si nemohli opravit patro, protože polovina byla státní, a museli by to odkoupit.

V roce 1970 zemřel pamětníkův otec Jaroslav. „Ke konci to s ním bylo špatně. Nechtěl žít, a dával to najevo, začal popíjet... Byl naprosto rezignovaný, psychicky zničený. To bezprávní se na něm podepsalo. Muselo být hrozné, co zažil. Nechtěl nám nic vyprávět. Ještě těsně před smrtí měl na rukou otlaky od řetízků, jak byl ve vězení spoutaný... Byla to hrozná doba. Bylo mě to tak líto, ale nemohli jsme nic dělat.“ S Jaroslavem Zářeckým se na pohřeb přišlo rozloučit ohromné množství lidí, a pohřeb byl sledován také velkým množstvím příslušníků StB.

Znovu na svém hospodářství

Po revoluci 1989 přišla svoboda a s ní možnost návratu ukradených majetků. Na statku U svatého Jána žila Antonie Zářecká, která podporovala svého syna v úmyslu zachránit

statek pro další generace. Jaroslavův syn Jaroslav nejmladší měl o hospodaření zájem, a tak se o své pozemky přihlásil. Majetek byl vrácen v restituci v roce 1992 s podmínkou, že na něm budou soukromě hospodařit. Dostali zdevastované budovy, které JZD užívalo po celou dobu bez oprav. Pouze stodola vydržela bez úhony. Dostali navráčeno i původních 32 ha orné půdy a 16 ha lesa. Vzali si úvěr, a od roku 1994 začali statek rekonstruovat. Postupně také skoupili další pozemky a dvě opuštěné ruiny bývalých zemědělských usedlostí, které přestavěli na stáje pro dobytěk. V roce 2020 měla rodina Zářeckých 150 ha půdy, prosperující statek se 130 kusy hovězího dobytka a čtyři koně. Součástí rekonstrukce byl i penzion s 36 lůžky. Péči o statek a hospodářství nese vedle Jaroslava a jeho syna již i další generace vnoučat, z nichž některá projevují o zemědělství zájem.

Dodnes pamětník s politováním pozoruje důsledky kolektivizace zemědělství. „To, co se kolektivizací v 50. letech rozkradlo, se po revoluci 1989 rozpadlo. V Kunvaldě např. pan Toman vyráběl senoskládače do celé republiky, pan Kepřta měl pilu se dvěma katry, byly zde čtyři mlýny, poháněné náhonem z Horského potoka a Rokytanky, dvě mlékárny, řada soukromých obchodů, pekař. Dnes není nic. Násilnou přeměnou hospodářství na JZD se zprerthaly rodové vazby k půdě. Mladí lidé už nemají k zemědělství vztah, protože k tomu nejsou od malička vedeni. Venkov se vylidňuje, a zemědělství u nás má malý výkon oproti jiným zemím.“

Snad tedy rodina Zářeckých je jednou z vlaštovek, které zase přinesou do českých vesnic tradiční řád a lidskou pospolitost, úctu k přírodě, zodpovědnost za majetek a jeho zhodnocení pro budoucí generace.

Text byl zpracován pro www.pametnaroda.cz /M

pokračování ze str. 5

nic neřekl a šel dál.

Tehdy jsem si v duchu řekl: „Tak hochu, tobě už nikdy nic neřeknu.“

Přítom důkazy byly, ten kaplan si to i sám natáčel. Jednou jsem toho dokonce byl i svědkem. Byl jsem úplně konsternovaný, nebyl jsem schopný ničeho. Sám jsem na toho starého děkana jednou taky řval.

Za vámi žádná oběť nikdy nepřišla?

Nevím o tom. Za totality jsem byl zván na recepci amerického velvyslance, když byl americký státní svátek. Byl jsem tam dvakrát. Po převratu už měli jiné, kteří tam chodí.

Jednou jsme tam stáli ve frontě právě s Dukou. Úplně náhodně. Vyprávěl jsem mu, jak jsem navštívil tenkrát ještě odborného asistenta na fakultě Koukla, kterého jsem upozornil: „Pane doktore, slyšel jsem, že děláte posudky pro Státní bezpečnost. Ne-dělejte to.“

On byl tak nemoudrý, že je neprokoukl. Estébáci mu předhodili nějakou literaturu a řekli: „Udělejte nám na to posudek.“ Zkoušeli, jak bude poslušný. Pak jsem mu

řikal: „Slyšel jsem, že přednášíte pro Pacem in terris. Nedělejte to.“ A na závěr jsem mu řekl: „Pane doktore, slyšel jsem, že máte být biskupem. Neberte to.“

A on řekl jen: „Hm, díky, bratře. Víš, tohle nebezpečí mi nehrozí.“ Takhle on to dělal. A pak se stal v osmdesátém devátém v srpnu biskupem a při uvedení do úřadu se rozbředl. S brečením mám taky problémy.

Jak to ale souvisí s Dukou na ambasádě?
Tohle jsem mu tam vyprávěl a on mi na to řekl...

„Já si to nemyslím.“

Ano. A bylo to vyřešené.

Jak nadějně nebo naopak beznadějně pro vás bylo, když jste chodil po revoluci za vězni do valdické věznice?

Já jsem pochopil, že je to můj životní úkol. On to je v podstatě pohyb na nepřátelském území. Území obrovské koncentrace zla. Začal jsem tam docházet hned po převratu. Poprvé jsem tam vstoupil 12. ledna 1990.

Chodil jste tam kvůli zpovědím?

Taky. Typická zpověď to nebyla, ale samozřejmě jsem je vyslechl. Poprvé v životě se mohli někomu beze strachu svěřit, jaké mají problémy. A ty osudy... Byl jsem z toho úplně na větvi.

Vzpomenete si anonymně na nějaký z těch osudů?

Ono je to dost nezveřejnitelné. Chodil jsem tam dvacet tři a půl roku. V čase se to proměnilo tak, že jsem vykládal Bibli pro úzký kroužek těch, které to opravdu zajímalo. Vždycky to bylo tak do deseti lidí. Sám jsem se přitom velmi zdokonalil v interpretaci Bible. Uvědomil jsem si, jak nedokonalé překlady používáme.

Ve Valdích je mnoho vězňů ze zemí bývalého Sovětského svazu a brzy jsem přišel na to, že oni mají překlady mnohdy lepší, protože nezabloudiví přes latinu. U nás bylo ve středověku velice striktně nařízeno, že se bude překládat jenom z latiny. On už Jeroným tam nasekal dost chyb a ti další překladatelé ho následovali.

Tak jsem vězňům třeba řekl: „Vezměte si tu svou ruskou Bibličku. Přečtete to. Vidíte? Vy to máte dobře.“ A oni byli celí blažení.

Stalo se vám někdy, že by se za vámi některý z vězňů po propuštění přišel rozloučit?

Občas se to stává. Ale maličko. Většinou se dostanou do recidivy a nemají důvod se tu ukazovat. Někteří se ale opravdu drží. A s některými jsem nepatrně v kontaktu.

Jak se jim vede?

Někteří jsou docela úspěšní. Až mediálně. Třeba čistě Karlova mostu. Já jsem se mohl dívat do spisů, a než přišel nový vězeň, vždycky jsem se na něj šel zeptat jeho vychovatele. A v případě některých jsem se ptal

i vězeňského psychiatra. Abych měl představu, co si o něm mám myslet.

Tihle lidé mají v dřtivé většině poruchu osobnosti. To znamená takové to „Já za to nemůžu, zkazil mě učitel, rodiče, policajt si na mě zasedl...“

Máte pochopení pro člověka, když s ním mluvíte a víte, že je to pedofil, vrah?

Pedofilové byli izolováni na oddělení pro nebezpečné vězně, aby jim nebylo ublíženo. Těm opravdu hrozilo nebezpečí. S agresivními jsem mohl mluvit jen přes mříž.

A měl jste tedy pro ně pochopení?

Nabídl jsem jim tu možnost. Stávalo se mi, že z pedofilie obviňovali Boha. Ublížili dítěti a hledali způsob, jak říct, že za to nemůžou. Obvinili Boha za to, že je takhle blbě stvořil.

Co jste mu řekl?

Zeptal jsem se ho, kolikrát četl Bibli. A on odpověděl, že sedmdesátkrát. A hned mi to bylo jasné. On to četl pořád dokola, aby našel chybu právě u Boha. Ale on to četl naprosto nehlubokově. To se pak nedá o ničem mluvit.

Jak tedy vysvětlíte, že Bůh ho takto nestvořil?

Přečtu vám půlku věty. Podívejte se, je to tady tučně vtištěno: „Jediným zdrojem zla je mravní selhání konkrétního člověka.“ Takže nemůžete vinit Boha z toho, že nás blbě stvořil.

Jinými slovy, ten člověk je stvořen jako pedofil, ale má s tím bojovat a nemá tomu podlehnout.

Samozřejmě. To je přece ono: „Já na to nestačím, prosím, pomozte mi.“ Odborníci mu mají pomoci. A když na něj něco jde, tak honem do bezpečí. A nebezpečí nevyhledávat. Před nebezpečím utíkat.

Proč Bůh stvořil pedofila?

Některé geny se třeba dědí. On za to pedofil asi nemůže, ale nemá dát tomu zlu souhlas. Bůh pedofila ale nestvořil. Určitě ne. Když je v Bibli něco důležitého, dvakrát se to opakuje. Ale na začátku Bible se jedna věc opakuje šestkrát. „Po každém dnu stvoření si to Bůh pochválil. A viděl, že je to dobré.“ A řecká verze Bible to má ještě lépe: „A viděl, že je to krásné.“

Tohle byl základ stvoření. A když se to pokazilo, byl u toho člověk. Ale to je logické. Kdybychom byli schopni konat jen dobro, jsme automaty. Nebyli bychom svobodní, kdybychom nemohli dělat i zlo. Všechno už je to popsáno v těžkých knížkách, je to domyšlené. Já čekám na Popelku a její holoubky, kteří to vytrídí. Život je tak pestrý.

Na tohle dávají odpověď i umělci. František Langer napsal jedenáct knížek pro děti. Jedna pohádka se jmenuje Velký psí sen. Je v knize o legiích na Sibiři – Pes druhé rotý. Je to o tom, jak na nádraží někde na Sibiři ruský nádražák nakopl psa tak, že mu zlomil

tři žebra.

Pes kňučel bolestí, zalezl do hromady dřeva a usnul. A zdá se mu sen, ve kterém si stěžuje Pánu Bohu: „Jak to, že my psi tak strašně trpíme? Nemohl bys to nějak zařídit, aby se nám dařilo dobře?“ Tak to Pán Bůh ve snu zařídil. Lítají tam pečená kuřátka... A všichni psi zlenivěli, zdegenerovali. A ten pes si uvědomil: „Vždyť my psi takhle skončíme. Prosím tě, Pane Bože, vrať to.“

A to je přesně to, co o vás říká bývalá disidentka Dana Němcová. Že vy jste originál, který si pokaždé vybere možnost, která není lehká.

Asi to tak je. Bůh potřebuje holky a kluky, kteří se mu hodí, aby do toho jeho stvoření šťouchali. Abychom nezůstali ležet na kani-pi. Já budu vždycky říkat, že utrpení je motorem pokroku.

Nenakládá Bůh některým lidem moc?

Bůh ne. Když se stane neštěstí, nemůžu si pomoci, je to zase selhání člověka. Vojenský historik Eduard Stehlík v jednom textu citoval katolického kněze vězněného za Hitlera v koncentráku: „Když zatýkali komunisty, mlčel jsem. Když zatýkali Židy, mlčel jsem. Když zatýkali mne, nebyl nikdo, kdo by mi pomohl.“

Když můžeme, musíme se snažit pomoci. Věci se dějí špatně, protože dobří lidé nic nedělají. To je citát státníka Edmunda Burka z knihy Moc a zlo od profesora Zimbarda: „Jediné, co je zapotřebí k tomu, aby zlo vítězilo, je, aby dobří lidé nic nedělali.“ To je důležité poselství.

Deník N

K PŘÍPRAVĚ NA BOHOSLUŽBY O NEDĚLÍCH A SVÁTCÍCH

sobota 14.3.	18 h. Letohrad
neděle 15.3.	3. čtyřicetidenní
8 h. Lukavice	Ex 17,3-7 Ž 95
9 Mistrovice	Řím 5,1-2.5-8
9.30 Orlice	J 4,5-42
sobota 21.3.	18 h. Letohrad
neděle 22.3.	4. čtyřicetidenní
8 h. Lukavice	1 Sam 16,1b.6-13a
9 Mistrovice	Ž 23 Ef 5,8-14
9.30 Orlice	J 9,1-41
sobota 28.3.	18 h. Letohrad
neděle 29.3.	5. čtyřicetidenní
8 h. Lukavice	Ex 37,12-14
9 Mistrovice	Ž 130 Řím 8,8-11
9.30 Orlice	J 11,1-45
sobota 4.4.	18 h. Letohrad
neděle 5.4.	Květná neděle
8 h. Lukavice	Iz 50,4-7 Ž 22
9 Mistrovice	Flp 2,6-11
9.30 Orlice	Mt 26,14-27.66

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad, tel. 465 620 357 • Redakce: Václav Vacek, Iva Marková, jazyková úprava Jana Kalousková • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz • uzávěrka je 20. každého měsíce
Registřikové č. MK ČR E 12797 • Sazba: BarBar Design, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741